

TÜSİAD
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
BAŞKANI
ERKUT YÜCAOĞLU'NUN
YÜKSEK İSTİŞARE KONSEYİ
TOPLANTISI
AÇILIŞ KONUŞMASI

9 Aralık 2011
Sheraton Oteli, Ankara

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

TÜSİAD İstişare Konseyi Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime Sayın Başbakan'a geçmiş olsun dileklerle başlamak istiyorum. Başbakanımızın kısa sürede eski sağlığına ve enerjisine kavuşmasını gönülden arzu ediyoruz.

İki ay önceki toplantımızdan bu yana yine önemli olaylara tanık olduk. Bütün toplumumuzu üzen Van depremi gündemin en üstüne uzun süre yerleşti. Bu vesileyle hayatını kaybeden vatandaşlarımızın yakınlarına bir kere daha başsağlığı diliyor, onların acılarını paylaşmaya devam ediyoruz.

Ya hayatını kaybetmeyen, yaralanan veya sert kış ortamında çadırlarda yaşamaya devam edecek olanlar ne yapacaklar? İşte bu noktada bir trajedi yaşıyoruz. Her gün medyada görüntülerini izlediğimiz insan manzaraları içimizi burkuyor ve ülkemizin insani gelişme endekslerinde alt sıralarda olduğunu bir kere daha hatırlıyoruz. Üstelik devletin bütün imkanlarının seferber edildiği ve sivil toplum örgütlerinin ciddi yardım kampanyaları yürüttüğü bir ortamda barınma ve beslenme sorunu devam ediyor. Bu hepimiz için bir endişe kaynağı. Bu zorlukların, yeni konutlar yapılana kadar, yani bir yıl daha devam etmesi tahmin ediliyor.

Biliyorum, sizler şahsen ve kurumlarınızla yardım kampanyalarına katıldınız ve depremedelerin acılarını gidermeye çalışıyorsunuz. Ancak bu bölgedeki yaşam mücadelesi her gün devam ediyor. Ricam şudur ki, önümüzdeki aylarda da nasıl yardım edeceğinizi bir kere daha tasarlayıp insani yardımlarınıza devam ediniz. Yardımların da doğru yere ulaşmasını sağlayalım.

Bu vesileyle, İstanbul'da ve diğer deprem tehlikesi bulunan bölgelerde valilikler ve belediyeler koruyucu önlem çalışmaları başlattılar. Bu çalışmalara da katılmanın önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü imar uygulamalarının insan güvenliğine odaklanması için de bizim yardımcı olmamız lazım.

Güçlü bir ekonomik gelişme sergileyen ülkemizde bunun gibi afetlerle mücadele etmek için çok daha kapsamlı ve eğitimli bir hazırlığımızın olması gerektiğini görüyoruz. Doğal afetlerin bir trajediye dönüşmemesini sağlamalıyız.

Şimdi bizim trajedimizden Yunan ve Roma trajedisine geçmek istiyorum. Adeta Antik çağlardaymışız gibi Avrupa'da bir Yunan ve Roma trajedisi oynanıyor. AB Euro bölgesinde krizin derinleşmesi ile İtalya ve İspanya'nın bonolarının satışı zora girdi. Hatta bir dönem Almanya ve Fransa'nın bile piyasadan fonlaması konusunda problemler vardı. Bütün bu ortamda İngiltere sürekli para basarak ve sterlinin değer kaybetmesine razı olarak %1 ve 2'lik bir büyüme sağlamaya çalışıyor.

Tabi her gün yeni yönde gelişen bu Avrupa borç krizinin ilk neticesi olarak bütün büyüme oranları düşürülmüş vaziyette. Belki ABD % 2'ye yakın bir büyüme gösterecek 2012'de, fakat Avrupa'da büyümenin kesin sıfır veyahut negatif olacağı, Çin'de ciddi bir büyüme düşüşü olacağı söyleniyor ve Türkiye için yapılan en büyük büyüme tahminleri de % 3 civarında. Üstelik bütün bu tahminler resesyon ve deflasyon tehlikesini önlemek üzere çok ciddi tedbirlerin alındığı varsayımıyla bu seviyede yapılıyor.

Bütün verilen sözler, liderlerin mutabakat çözümleri bir türlü sonuç alıcı uygulamalara dönüşmüyor. En son çare olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın ve güçlü AB ülkelerinin, Euro

tahviller satması ve yaratılan kaynaklarla, biraz da IMF desteğiyle, sorunlu ülkelerin bonolarını satın alması gündemde. Euro'nun kurtarılması için her çareye başvurulacağı anlaşılıyor. Deflasyon korkusu, enflasyon riski ikinci plana atılmış vaziyette. Yani Avrupa Merkez Bankasının para basması, bilançosunu sınırsız büyütmesi isteniyor, yani ABD Merkez Bankası gibi davranması isteniyor. Bu şartlarda en büyük faturayı ödeyecek olan Almanya bile itirazlarını azaltmış vaziyette. Yunanistan'ın borçlarından 100 milyar Euro'nun silinmesi de cabası.

Bu şekilde Avrupa Merkez Bankası'nın zorla itildiği yeni bir politika kulvarı yanısıra, Temmuz 2012'ye kadar Avrupa Bankalarının 100 – 200 milyar Euro seviyelerinde özkaynak desteğine ihtiyaç var. Bunları da gördüğümüz zaman dünyada bütün fonlama kaynaklarının bir miktar kısıllanacağını, finansman maliyetlerinin artacağını söylemek herhalde yanlış olmaz. Yeni bir kredi daralması ihtimali karşısında biliyorsunuz bütün merkez bankaları dünyada sisteme likidite sağlamak için ortak işbirliği kararı da aldılar.

Biliyorsunuz şu anda AB zirvesi toplanmış vaziyette. Haberlerde okumuşsunuzdur, dün sabaha kadar çalışmışlar ve 27 ülke olarak bir anlaşmaya varamamışlar. Bugün yine toplanacaklar ve bugünün sonunda alınacak kararlar piyasaların nefeslerini tutarak izlediği bir ortamda cereyan ediyor.

Şimdi ne olacak bilmiyoruz ama hala ihtimal dahilinde olan bir durum var, o da krizin derinleşmesi ve hatta bir büyük Avrupa ülkesinin kamu borçlarını ödeyemez duruma gelmesi yani iflas etmesi. Böyle bir iflasın başka iflaslara yol açacağını, arkasından bunun ekonomik, finansal, siyasal krizler ve güven krizleri getireceğini biliyoruz ve bununda Türkiye dahil bütün dünya ülkeleri için hakikaten bir felaket senaryosuna dönüşmesi ufak da olsa bir ihtimal olarak var.

Almanya ve Fransa, AB ortaklık anlaşmasını değiştirmek istiyorlar. Dün tartışılan konulardan biri de bu. Esas olarak üyelerin mali politikalarını çok daha sıkı bir disiplin içinde yürütmelerini sağlamak istiyorlar.

Değerli Üyeler,

Her ne kadar Yunan ve Roma trajedilerinin arkasında ekonominin yönetilmesi anlamında bir beceriksizlikler dizisi var ise de ve de bu beceriksizlik bütün dünya ekonomisini tehdit eder vaziyette olsa bile şuna işaret etmek istiyorum, burada hala Avrupa kültürünün bu krizi ne şekilde yönettiğini izlemek lazım. Yani trajedi aslında siyasal zeminde cereyan ediyor ve de bakıyoruz Avrupa'da başarılı olmayan liderleri halk, demokratik bir ortamda protesto ediyor. Teknokrat hükümetler kuruluyor, ilk seçimlerde liderlerin ve aktörlerin değişmesine dayalı bir sistem işliyor. Yani kısacası, Avrupa, ekonomik sorunlarını dahi bir demokrasi kültürü içerisinde götürmeye çalışıyor.

Ne zaman ki liderler kamu açıklarını ve kamu borçlarını bir disiplin içine alan bir mali çerçevede anlaşılırsa ve uygulamaya koyarlarsa, o zaman biz Avrupa'nın yavaş yavaş artık krizden çıkacağını düşünebiliriz.

Bu tablo bizim içinde önemli bir tablo. Bizim öğreneceğimiz şeyler var burada. Demokrasilerde önemli kararları almak için muhakkak bir konsensüs yaratmak gerekiyor. Bizim gelişmekte olan siyasi olgunluğumuzda da bunun izlerini her gördüğümüzde çok

seviniyoruz. Konsensüs ülkelerin siyasi reformlardan geçtiğinin ve demokratikleşmenin tamamlandığının bir işareti olarak görülüyor. Biz de bu çerçevede ülkemize baktığımızda görüyoruz ki Anayasa çalışmaları uzlaşma komisyonu bazında yürüyor. Yalnız Sayın Meclis Başkanı'nın himayesine dayanarak şunları da söylemek istiyorum. Meclisimizin yeni anayasa çalışmaları sonuçlarını beklemeden yasalarımızın AB normlarına uydurulmasıyla ilgili ilave veyahut paralel bir gayret görmek istiyoruz. Her dönemde tekrar ettiğimiz Parlamenter sistem ile kuvvetler ayrılığı ilkesinin güçlendirilmesine yönelik toplumumuzun taleplerini dile getirmeye çalışıyoruz. Yani,

- Yeni seçim kanunu, seçim barajının düşürülmesi, daraltılmış bölge uygulaması, yeni siyasi partiler kanunu ve
- Yargıda tutukluluk sürelerinin ve nedenlerinin AB normlarına uydurulması genelde hukuk devleti normlarının yerleşmesi

anlamında öncelikli konuların Meclisimizin gündemine getirilmesini beklemekteyiz. Yani bir yandan anayasa çalışması devam ederken kanunlar nezdinde de demokratikleşme devam edebilir düşüncesindeyiz.

Siyasi reformlar ve demokratikleşme adımlarını sadece siyasal sistemimizin bir kalite sorunu olarak görmeyelim. Çünkü bu reformlar bizi depremden ekonomiye, dış politikadan Kürt sorununa, kadın-erkek fırsat eşitliği ve eğitim reformuna kadar her pencerede her yelpazede bize yeni katkılar sağlayacak, ivme sağlayacak bir gelişme olacaktır.

Bu siyasi reformların barışçı bir dış politika ile tamamlanması da gerekiyor.

Dış politikada Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerinden biri Atatürk'ün bize emanet ettiği "Yurtta sulh, Cihanda sulh" ilkesidir. Biz sık sık yabancı dostlarımıza Türkiye'nin bölgede hiçbir emperyal emeli olmadığını, sadece güçlü ekonomisi, gelişen demokrasisi ile bir "ikna gücü" ve barışçı bir güç olduğunu anlatmaya çalışıyoruz.

Türkiye, hakikaten bölgesinde, sadece demokrasisi ve ekonomik faaliyetleri ile ilham alınan ve tecrübeleri paylaşılan bir "yumuşak güç" olarak ön plana çıkmalıdır. Bu "yumuşak güç"ün doğru anlaşılması için de sivil toplum örgütlerinin dış politikada devletimizin yanında yer alması lazımdır. Unutmayalım ki, orta ve uzun vadede en büyük güç kapsamlı ekonomik ve ticari ilişkiler ile kültürel ilişkilerin sağladığı güçtür.

Sayın TÜSİAD Üyeleri,

Asıl gücün ekonomi ve ticaret olduğunu söylemişim. İşte bu gücün sahipleri sizlersiniz; hepimizin ekonomik birimlerinin faaliyeti ve performansı bu gücün büyümesinde birinci derecede rol almaktadırlar. Ve Türk ekonomisinin yönetimi konusunda da, bazen dolaylı da olsa, siz söz sahibi olmalısınız. Türkiye'nin ekonomisi AB Euro krizi ve dünya konjoktüründen ciddi bir şekilde etkilenmeye başlamıştır.

Bugüne kadar sağlıklı bir çerçeve içinde götürülen makro ekonomik politikalar, son dönemde artan bir oynaklık ve volatilité içindedir. Bunun temel sebebi ise Merkez Bankası'nın günlük faizleri tespit ederken kullandığı geniş faiz koridorudur. Evet, dünyada ve Avrupa'da olan bitenden dolayı Merkez Bankası'na bu politika bir esneklik ve çabuk hareket etme imkanı sağlamaktadır. Ama Türk iş alemleri için bu ciddi bir belirsizlik yaratmıştır. Son 2 ayda 3 ayda TL kredilerinin faizleri %8-9'lardan %14'e, döviz kredisi faizleri ise %5.5'tan %8'lere çıkmıştır. Enflasyon baskısı artmıştır. Biliyorsunuz 2011 enflasyon beklentisi %10'dur şu

anda. TL değer kaybetmiştir. Fakat bu durum cari açığı yeterince azaltmamıştır. Bu Avrupa ve Amerika krizi devam ederken, bu ülkelerde düşen büyüme hızlarından dolayı ihracatımızın daralması muhtemeldir. Aynı zamanda Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da da taahhüt ve diğer hizmet gelirlerimizin azalması da beklenmektedir. Dolayısıyla 2012 son derecede ciddi tehlikelerin olduğu bir senedir. En iyi büyüme hızı olarak bize %2 ile %3 tahminleri yapılmaktadır Türkiye için. Ve biz bu seneyi her halükarda çok iyi yönetmeliyiz. Hatta bu konuda TÜSİAD Yönetim Kurulu'na muhtemel senaryoların incelenmesi için bir çalışma yapmasını da bu vesileyle önermek istiyorum.

Önümüzdeki sene büyümenin yavaşlamasına bağlı olarak cari açık biraz düşecektir. Ama büyümenin tekrar geri gelmesi ile bu cari açık tekrar masamıza gelecektir. Yani cari açığı her yönüyle bir inceleme altına almamız ve bir takım politikalara karar vermemiz lazım.

2 temel yaklaşımı paralel götürmek zorundayız, bir tanesi orta vadeye ilişkin. Türkiye'nin, dışa bağımlı olduğumuz enerji faturasına rağmen, dış açığını kapatmak için çok ciddi çalışması lazım. Önümüzde örnekler var, başta Kore olmak üzere. Hem enerji açıkları var fakat toplamda fazlaları var. Dünyada bir büyüme trendine girileceği kesin. Ama bu ne kadar sürecek bilmiyoruz. 2 sene sonra mı? 3 sene sonra mı? İşte o noktada Türkiye'nin, Türk ekonomisinin üretimi, katma değeri ve verimliliği artmış bir yapıyla bu yarışa tekrar devam etmesi ve büyüme hızını %7-8 sürdürülebilir seviyelerde bir güce kavuşması lazım. İlgili Bakanlıklarımızda bu konuya odaklanıldığını duyuyoruz, biliyoruz. Ama uygulama planlarında biraz geç kaldığımız kanaatindeyim.

İkinci paralel yaklaşım ise kısa vadeye ilişkin. Cari açık vermeye devam ettiğimiz sürece bu açığı finanse etmek gerekiyor. Üstelik bu bugünkü ortamda küresel risk iştahının azaldığı, likiditenin sınırlandığı ve sermayenin gelişmiş ülkelere döndüğü bir ortamda. Cari açığın finansmanı eğer kısa vadeli dış borçlanma ile sağlanırsa, şimdi en büyük avantajımız olan finansal istikrarı da kaybetme durumuna düşebiliriz. Bu açığın önemli bir kısmı da net hata ve noksan ile telafi ediliyor. Dolayısıyla sürdürülmesinin hiç bir garantisi olmayan bir kaynakla kısmen finanse ediyoruz. Dolayısıyla kısa vadede bu finansman kalitesini yükseltmek, vadeleri uzatmak ve borçlanma yerine doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını özendirmek zorundayız.

Kriz sonrasında dünya değişti ve ekonomi politikalarında adeta önceliği değişti. Evvelden görmediğimiz ve biz yaptığımız zaman suçlu durumda bırakıldığımız politikaları şimdi Batı bütün gücüyle uyguluyor. Yani en büyük farklı yaklaşım maliye politikalarında. Gelişmiş ülkeler başta olmak üzere dünyaya baktığımızda, mali krizle baş edebilmek ve resesyon tehlikesini azaltmak için bütün kamu kaynakları seferber edilmiş vaziyette, düşen büyüme ile vergi gelirleri azalıyor, buna rağmen mali disiplinden de uzaklaşmaya devam ediliyor. Hem parasal genişleme var hem maliye politikalarında disiplinden uzaklaşmış bir durum var. Bu tabii tehlikeli bir durum.

Türkiye'ye baktığımızda sadece AB değil birçok ülkenin performansı ile karşılaştırıldığımızda Türkiye'nin bütçe performansı daha iyi. Mali disipline de özen gösterildiğini, görüyoruz. Ama hepimiz biliyoruz ki, bu yükselen vergi gelirlerinin arkasında, payı sürekli artan dolaylı vergiler var ve bu yüksek vergileri ödeyen dar bir kesim var.

Türkiye'deki vergi sisteminin sorunları yıllardır biliniyor. Esas itibarıyla kayıtdışı ekonomi ile vergisini düzgün ödeyen mükellefin ağır cezalandırıldığı bir sistemdeyiz. Bu sistem sadece haksız rekabet üretmiyor, ülkenin büyüme sürecini de etkiliyor. Yüksek cari açığın bir nedeni

de düşük yurtiçi tasarrufları biliyorsunuz ve bu dönemde Türkiye için bir şans var. Mali bünyesinin güçlü olduğu bir dönemde, ciddi bir vergi reformu tasarlaması lazım. Bu vergi reformunun hem yurtiçi tasarrufları arttırıcı yönü hem de üretimi ve yatırımları arttırıcı bir çerçevesi hazırlanmak durumunda.

Değerli Üyeler,

Ülkemizde ekonomiyi ve demokrasiyi, bölgemizde ise barışı ve işbirliğini geliştirecek her adım, bizi bölgesel ve küresel anlamda saygı duyulan, sözü dinlenen bir “yumuşak güç” yapacağı gibi, Cumhuriyetimizin 100. yıl hedeflerine erişmemizin de yolunu açacaktır. Bu prensipler çerçevesinde biz TÜSİAD olarak üzerimize düşeni fazlasıyla yapmaya hazırız. Beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ederim.